

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 29 april 2016

Mål nr

Ö 4436-15

KLAGANDE

Nordea Bank AB, 516406-0120

Kontorsstöd

405 09 Göteborg

Ombud: DU-L

MOTPART

PJ

SAKEN

Invändning mot verkställighet

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göta hovrätts beslut 2015-08-31 i mål ÖÄ 2336-15

Dok.Id 119307

HÖGSTA DOMSTOLEN
Riddarhustorget 8

Postadress
Box 2066
103 12 Stockholm

Telefon 08-561 666 00
Telefax 08-561 666 86
E-post:
hogsta.domstolen@dom.se
www.hogstadamstolen.se

Expeditionstid
08:45-12:00
13:15-15:00

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen ändrar hovrättens beslut och förklarar att PJs invändning om preskription ska lämnas utan avseende och därmed inte utgör hinder mot verkställighet av Nordea Bank AB:s fordran.

PJ ska ersätta Nordea Bank AB för rättegångskostnader avseende ombudsarvode

- i tingsrätten med 8 625 kr och ränta enligt 6 § räntelagen från den 20 juli 2015,
- i hovrätten med 5 500 kr och ränta enligt 6 § räntelagen från den 31 augusti 2015, och
- i Högsta domstolen med 6 875 kr och ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för detta avgörande.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Nordea Bank AB har yrkat att Högsta domstolen ska bifalla bankens ansökan om verkställighet och tillerkänna banken ersättning för rättegångskostnader i alla domstolsinstanser.

PJ har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

SKÄL

Bakgrund och frågan i Högsta domstolen

1. Nordea har begärt verkställighet av ett utslag i lagsökningsmål mot PJ som avser en kapitalfordran på drygt 60 000 kr. Utslaget meddelades år 1988 och frågan är om det finns hinder mot verkställighet på grund av preskription.

2. Kronofogdemyndigheten ansåg att PJs invändning om preskription inte kunde lämnas utan avseende och beslutade därför att verkställighet inte fick ske. Tingsrätten och hovrätten har avslagit bankens överklagande.

3. Vad ärendet gäller är främst om Nordea har bevisat att preskriptionen avbrutits genom de tre bevakningsbrev som sändes till PJs folkbokföringsadress under tiden maj 1997 – mars 1998.

Bevis för att preskriptionsavbrott har skett

4. Gör svaranden i ett utsökningsärende gällande att något förhållande som rör parternas mellanhavande utgör hinder mot verkställighet och kan invändningen inte lämnas utan avseende, får verkställighet inte äga rum (3 kap. 21 § andra stycket utsökningsbalken).

5. När svaranden gör en invändning om preskription, har sökanden bevisbördan för att fordringen inte preskriberats (prop. 1980/81:8 s. 328 f.). Ofta tar bevisningen sikte på frågan om preskriptionen har avbrutits. Det kan ske bl.a. genom att gäldenären får ett skriftligt krav eller en skriftlig erinran om fordringen från borgenären (se 5 § 2 preskriptionslagen, 1981:130). Om gäldenären inte erkänner att han eller hon har fått ett brev med krav eller erinran (påminnelse), har alltså sökanden bevisbördan för att så har skett. Vad som ska bevisas är att gäldenären har tagit emot brevet eller åtminstone att brevet har kommit fram till en adress, där gäldenären har anledning att bevaka sin post. Däremot behöver det inte bevisas att gäldenären rent faktiskt har läst brevet eller på något annat sätt har tagit del av innehållet. (Se NJA 1998 s. 750, NJA 2007 s. 157 och NJA 2012 s. 172.)

6. När domstol prövar ett överklagat ärende om verkställighet gäller principerna om fri bevisprövning. Domstolen har sålunda att värdera all den

utredning som läggs fram i det särskilda ärendet. (Se 18 kap. 1 § tredje stycket utsökningsbalken, 23–25 §§ lagen, 1996:242, om domstolsärenden och 35 kap. 1 § rättegångsbalken.)

7. Högsta domstolens rättstillämpning i fråga om preskriptionsavbrott innebär att en bevisverkan knyts till det förhållandet att borgenären har sänt brev med krav eller påminnelse till gäldenären, även om det inte har kunnat klarläggas att gäldenären rent faktiskt har nåtts av brevet. Utgångspunkten är att avsändandet med post i sig är ett starkt belägg för att försändelsen också har nått adressaten och att risken för fel vid posthanteringen är begränsad. Risken för att en enstaka postförsändelse kommer bort har dock ansetts värd att ta hänsyn till. Att ett enda brev sänts till gäldenären har därför normalt inte ansetts tillräckligt som bevis för att han eller hon har tagit emot brevet. När borgenären har sänt ett flertal brev har risken för att gäldenären inte fått åtminstone ett brev däremot bedömts vara försumbar.

8. I olika sammanhang har riskerna för att adressaten inte nås av ett brevledes sänt meddelande ansetts vara väsentligt lägre om det sänds inte bara ett brev utan två (prop. 1990/91:11 s. 23 och prop. 2009/10:237 s. 131 samt NJA 2007 s. 157 och NJA 2012 s. 435). Också i ett ärende om verkställighet finns det skäl att knyta bevisverkningar till det förhållandet att sökanden kan visa att det har sänts två brev med krav eller påminnelser om fordringen till gäldenären. Detta bör därför – under vissa förhållanden – räcka som bevis om preskriptionsavbrott. I sådana fall får preskriptionsavbrott anses ha skett senast genom det andra brevet.

9. För att det ska anses tillräckligt med två brev måste det dock krävas att sökanden kan visa att breven verkligen har sänts och att så skett till en adress där gäldenären har anledning att bevaka sin post. Det får inte heller finnas någon omständighet som i det särskilda fallet talar emot att gäldenären har fått

åtminstone ett av breven. Om gäldenären sålunda kan ge en tänkbar förklaring till att båda breven har kommit bort vid postbefordran eller till att han eller hon av något annat skäl inte har fått dem, kan avsändande av två brev inte anses tillräckligt som bevis för preskriptionsavbrott. Det kan exempelvis ha varit problem med postgången i området eller med tillgrepp ur brevlådor vid den tid som är aktuell. Även andra omständigheter kan vägas in i en samlad bedömning, såsom att något av breven har returnerats till avsändaren.

Bedömningen i detta fall

10. Av betydelse i detta fall är om preskriptionen har avbrutits genom de bevakningsbrev som enligt utredningen sändes till PJ den 5 maj och den 19 september 1997 samt den 27 mars 1998. Det framgår att breven har sänts till den adress där han var folkbokförd. PJ har inte kunnat ge en tänkbar förklaring till att han inte skulle ha fått något av breven. Inte heller i övrigt finns det någon omständighet som talar emot att breven har kommit fram till honom. Redan två bevakningsbrev hade därför fått godtas som bevis för att preskriptionen har avbrutits. I detta fall har dessutom ett tredje brev sänts under den aktuella tiden.

11. Genom preskriptionsavbrott har ny preskriptionstid börjat löpa (se 6 § preskriptionslagen). Nordea har bevisat att preskription inte har inträtt därefter.

12. Nordeas fordran var alltså inte preskriberad, när banken sökte verkställighet. PJs invändning kan därmed lämnas utan avseende. Hovrättens beslut ska ändras i enlighet med detta.

13. Vid denna utgång ska PJ ersätta Nordea för rättegångskostnader i alla domstolsinstanserna (se 32 § lagen om domstolsärenden). De yrkade beloppen i tingsrätten och hovrätten bör dock skäligen sättas ned något.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Ann-Christine Lindeblad,
Gudmund Toijer (referent), Göran Lambertz, Martin Borgeke och
Dag Mattsson

Föredragande justitiesekreterare: Ricardo Valenzuela